

de Kunstbode

'al het gene dat tot het culturele enige betrekking heeft'

2 Alvin Ailey in Rotterdam!
Een must voor dansliefhebbers

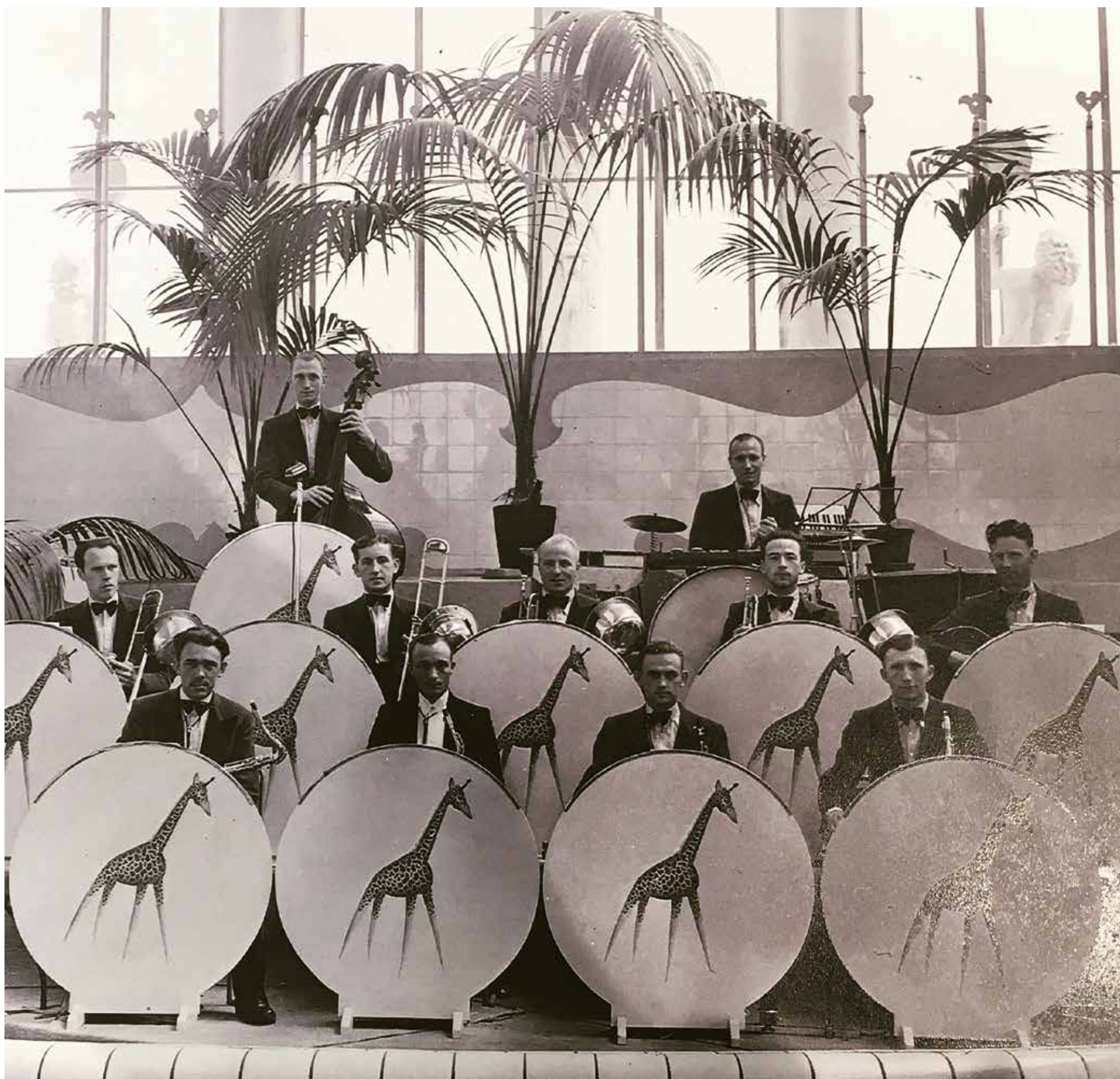
6 Het Batavierhuis
Nieuw huis vol muzikaal talent

8 60 dansers en 50 violisten
Big Idea in Onderzeebootloods

10 Open Monumentendag
Plekken van Plezier voor iedereen

Alvin Ailey American Dance Theater, 1995. Foto: Annie Leibovitz. Fotoarchief Dansmagazine.nl

Alvin Ailey terug!

Na 25 jaar weer in Rotterdam

Het Alvin Ailey American Dance Theater staat 19 tot en met 22 september in het Nieuwe Luxor Theater in Rotterdam. Een interview met Holland Dance Festival-directeur Samuel Wuersten: 'Dit is mijn allergrootste cadeau.'

Samuel Wuersten, directeur Holland Dance Festival
Foto: Joris Jan Bos Photography

'AFRICAN-AMERICAN HISTORY WAS TOLD IN A WAY THAT IT HAD NEVER BEEN TOLD BEFORE – WITH PASSIONATE, VIRTUOSO DANCE PERFORMANCES THAT TRANSFIXED AUDIENCES WORLDWIDE'

PRESIDENT BARACK OBAMA

Er wordt gezegd: Ailey is niet alleen om naar te kijken; je voelt het...

'Het bijzondere is: niet wij kijken, de dansers kijken. Moderne dans is vaak naar binnen gekeerd. Zo van: kijk mij eens mooi bewegen. De Ailey dansers doen het anders. Hun manier van performen is uniek. De dansers maken een connectie met het publiek en wat je ziet vertegenwoordigt alle clichés die je met zwarte dansers associeert. Die souplesse, elegantie, die snelheid; de energie spat er vanaf. Er is ook een soort trots; op wie je bent en wat je kunt. Zonder arrogant te zijn. Dat is wennen voor een blank publiek. Sommige mensen vinden de optredens heel Amerikaans, maar dat is beslist niet zo. Alvin Ailey is ontzettend authentiek. Het is als een optreden van Aretha Franklin, maar dan gedanst in plaats van gezongen.'

Wat betekent Ailey voor de dans?

'Ailey heeft zijn werk doorontwikkeld als moderne, eigentijdse Amerikaanse

theaterdans. Heel gearticuleerd, heel verrijkt. Met zijn choreografiën heeft hij dans gepopulariseerd bij een zwarte én witte bevolking. Hij heeft laten zien hoe geweldig zwarte dansers zijn. Er zit zoveel visie in zijn levenswerk. Het is ongelooflijk dat zijn gezelschap zoveel jaren op die legacy teert en met zoveel succes. Daarom is deze voorstelling heel geschikt als eerste grote dansproject in het Luxor Theater. Het is zo'n statement...'

Je hebt grote namen naar Nederland gehaald. Van prima ballerina Sylvie Guillem tot het Bangarra Dance Theatre uit Australië: je hebt een neus voor primeurs...

'Dat zit ingebakken in mijn functie als directeur van Holland Dance Festival. Het is mijn opdracht om dansvoorstellingen naar Nederland te halen die hier zelden of nooit te zien zijn. Ik ben altijd onderweg, altijd op zoek, altijd aan het kijken. Het is niet dat ik twee maanden per jaar nieuwe voorstellingen scout en

Alvin Ailey's Revelations. Foto: Christopher Duggan

het is geregeld. Er gebeurt ook altijd iets dat je niet verwacht, zoals de komst van Alvin Ailey. Ik ben een paar jaar met het Nieuwe Luxor bezig een internationale dansprogrammering te introduceren en nu komt alles bij elkaar. Wat we missen in Nederland zijn grootschalige internationale dansvoorstellingen van hoge kwaliteit die tegelijkertijd toegankelijk zijn. Met high impact en voor een breed publiek.'

Hoe belangrijk is de komst van juist dit gezelschap?

'Dit is het allergrootste cadeau dat ik ooit heb gekregen. Alvin Ailey behoort tot de wereldtop. Eind jaren '90 heb ik een poging gedaan zijn Dance Theater naar Nederland te halen, maar toen was de eerste vraag: hebben jullie 200.000 dollar, anders hoeven we niet verder te praten. Dat hadden we niet en dat was dat. Ik ben dolgelukkig dat het nu wél is gelukt. Al heb ik als grap gezegd: ik wil een paar voorstellingen in Nederland presenteren, niet het gezelschap kópen. In Europa zijn wij de marktprijs gewend waarover je dan ook nog kunt onderhandelen. Het is even wennen, zeker voor Nederland, want wij vinden al gauw iets teveel kosten. Waar we voor moeten waken is dat we denken dat er genoeg moois is in eigen land. Maar als je zelfgenoegzaam naar jezelf kijkt, is je wereld te beperkt. Internationale dans is bij ons het eerste

waarop wordt bezuinigd, terwijl juist deze voorstellingen een verrijking zijn voor ons publiek en eigen talenten.'

Wanneer heb je de Ailey-dansers voor het eerst gezien?

'Precies 25 jaar geleden in de Rotterdamse Schouwburg. Ik wist wie Ailey was, maar had zijn gezelschap nog nooit live gezien. Wat ik me herinner is dat de voorstelling een enorm interactief gehalte had. Het hele publiek deed mee. Zodra er iets moois te zien was, hoorde je 'yeah'. Dat was bij moderne dans hoogst ongebruikelijk. Er kwam ook ander publiek dan ik gewend was. Ik dacht: wie zijn dit? Nou, het waren gewoon mensen die hier ook wonen; het was een afspiegeling van wat je op toneel zag. Ik was flabbergasted.'

Wat vind je van zijn opvolgers?

'Danseres Judith Jamison had als erfgenaam van Ailey een andere rol en dat heeft zij met veel verve gedaan. Zij heeft het gezelschap met succes laten voortbestaan. De huidige artistiek directeur Robert Battle is in 2003 als choreograaf in Nederland geïntroduceerd door Introdans; zij hebben hem ontdekt. Drie directeuren in 60 jaar straalt continuïteit uit. Desondanks is er sprake van vernieuwing. Als ik zie wie als gastchoreografen worden uitgenodigd; dat is een indrukwekkende lijst. Van

jonge, zwarte choreografen tot Hans van Manen. Diezelfde bandbreedte zie je in de muziekkeuze. Die strekt zich uit van Nina Simone en gospel tot speciaal gecomponeerde muziek.'

Welke thema's bevatten de choreografiën van het gezelschap?

'De voorstellingen zijn altijd geworteld in de Afro-Amerikaanse cultuur. Het gaat

over slavernij, geloof en vrijheid en er komen thema's aan bod als armoede en liefde. In Rotterdam is ook werk te zien van gastchoreograaf Darrell Grand Moultrie, die ook werkt voor bijvoorbeeld Beyoncé, en twee stukken van Robert Battle. Zoals altijd wordt besloten met Revelations, het signature piece bij uitstek van Alvin Ailey uit 1960. Dat moet je een keer gezien hebben in je leven...'

Wie was Alvin Ailey?

Alvin Ailey (1931-1989) was een Afro-Amerikaanse dansvernieuwer en promotor van andere zwarte dansers en choreografen. Hij werd geboren in Rogers, Texas. In 1942 verhuisde Ailey naar Los Angeles en ontmoette Lester Horton, pionier van de Amerikaanse moderne dans en docent. Na het volgen van danslessen werd hij lid van de Horton Dance Company en toen Horton in 1953 overleed, werd Ailey artistiek leider. In 1958 richtte hij zijn eigen dansgezelschap op en gaf zijn eerste, legendarische optreden in New York. Met zijn jonge, zwarte dansers veranderde hij voorgoed de kijk op moderne dans. In totaal maakte Ailey bijna 80 choreografiën maar hij nodigde ook gastchoreografen uit voor zijn gezelschap. Judith Jameson en Robert Battle, artistiek directeur sinds 2011, zijn de opvolgers van de legendarische danser, choreograaf en activist. Ruim 25 miljoen mensen hebben de voorstellingen van het Alvin Ailey American Dance Theater gezien, in 48 Amerikaanse staten, 71 landen en op zes continenten.

Signature piece Revelations

De choreografie Revelations leverde Alvin Ailey in 1960, op 29-jarige leeftijd, internationale bekendheid op. Geen enkel ander modern balletstuk is wereldwijd door meer mensen gezien.

Revelations, bestaande uit Pilgrim of Sorrow, Take Me to the Water en Move, Members, Move, weerspiegelt het culturele erfgoed van de Afro-Amerikaan. Soms treurig, soms juichend, maar altijd hoopvol. In dit meesterwerk komen de geschiedenis, tradities, het geloof en de overtuigingen van de Afro-Amerikaanse cultuur tot uiting. Van slavernij tot vrijheid. Van innig verdriet tot extreme vreugde. Het stuk past in de traditie van spirituals en is geïnspireerd op Ailey's jeugdherinneringen aan de Mount Olive Baptist Church in Texas.

Marc van Kaam Directeur Luxor Theater

'Bij elke prachtige choreografie denk ik: dit moeten meer mensen zien. Zeker als Luxor, met het breedste publieksbereik van alle instellingen, moeten we moderne dans bereikbaar maken voor iedereen. Wij kennen de stad en hebben de locatie; Samuel Wuersten heeft als directeur Holland Dance Festival de contacten en kennis om de wereldtop in huis te halen. Na de Martha Graham Dance Company in 2018, met een publiek dat door het plafond ging van enthousiasme, besloten we om door te pakken.

Het Alvin Ailey American Dance Theater kan gebruik maken van een van de mooiste en uitstekend geoutilleerde theaters van Nederland. In het buitenland zijn theaters gewend om voor elke taak een andere medewerker te hebben. Dat werkt vertragend en is onnodig bureaucratisch. Bij ons kan een licht-specialist, anders dan in Amerikaanse theaters, ook een kar duwen.'

Alvin Ailey American Dance Theater, Mixed Bill

19 t/m 22 september 2019

Gala-première 19 september 2019

Nieuwe Luxor Rotterdam

Posthumalaan 1

www.luxortheater.nl

Alvin Ailey's Revelations, 2011

In het Batavierhuis klinkt altijd muziek

‘Ook ‘s nachts kunnen repeteren als je in een flow zit’

Saxofonist Kika Sprangers (tweede van rechts) repeteert met het Pynarello strijkersensemble, Wolfert Brederode op piano en Willem Romers op drums op een van de podia in het Batavierhuis. Foto: Bob Bruyn

Op zondag 6 oktober opent het Batavierhuis in Rotterdam. In het monumentale Batavierhuis hebben Rotterdamse muzikanten een nieuwe plek waar zij 24/7 kunnen repeteren. ‘Want je hebt niet alleen overdag inspiratie,’ zegt directeur Janneke Slokkers.

Hoge plafonds, parketvloeren en lambriseringen in de originele kleuren: het Batavierhuis aan de Pieter de Hoochweg is een inspirerende werkplek voor musici. Het gebouw in Delfshaven heeft sinds kort de beschikking over vijf repetitieruimtes, twee opnamestudio's, een fotostudio, diverse werkplekken en kantoren, twee podia en een bar. Het Batavierhuis hoopt daarmee bijzonder talent te kunnen behouden voor de stad. Directeur Janneke Slokkers: ‘Wij bieden rust en ruimte om muziek te kunnen maken, te creëren en je te laten inspireren. Dit gebouw is ruim, schoon en goed geoutilleerd; dat maken muzikanten niet vaak mee. Ze kunnen gewoon hun spullen laten staan en de volgende dag verder gaan waar ze zijn gebleven. Als je een dag geen inspiratie hebt, of later wilt beginnen, dan kan dat. Er zijn mensen die

pas 's nachts weggaan omdat ze in een flow zitten of op zondag een uurtje rustig door kunnen werken. Elke muzikant heeft een sleutel en kan 24/7 naar binnen. Zo'n plek is vrij uniek.’ Ook mensen die niet zelf spelen, maar wel een link met muziek hebben, maken gebruik van de broedplaats. Eerst komt een boekhouder binnen die alleen artiesten als klant heeft; vervolgens een fotograaf die ook violist is. Slokkers, zelf klarinettist, kijkt op haar horloge: ‘De muzikanten zijn meestal iets later; die hebben 's avonds vaak een optreden gehad.’ Die mix van Batavieren werkt heel praktisch: ‘In de ene ruimte wordt wel muziek gemaakt, in de andere niet. Bovendien brengt iedereen zijn eigen netwerk mee. Daardoor kunnen mensen aan elkaar worden gekoppeld

en bouwen we één groot netwerk. Als muzikant speel je niet alleen een instrument, je bent ook ondernemer. We hebben nu zoveel expertise in huis dat je hulp kunt vragen bij: hoe presenter ik mezelf op socials, wat doe ik met mijn site, en hoe doe ik mijn btw-aangifte?’ De aanwezigheid van verschillende disciplines versterkt de belangrijkste doelstelling van het Batavierhuis: wie een ruimte wil, moet bereid zijn elkaar te ondersteunen.

Andere voorwaarden: kandidaat-gebruikers moeten in de muzieksector werken, wonen in Rotterdam en willen innoveren. Op eigen kracht: ‘De Batavieren zelf vormen het Batavierhuis.’ Van de zestig mensen die gebruik mogen gaan maken van de ruimten hebben we nu 31 muzikanten en 16

Batavierhuis, Pieter de Hoochweg 108, Rotterdam

Violist Tijmen Veelenurf in een repetitieruimte van het Batavierhuis

kunstenaars en andere creatieven.’ Het Batavierhuis heeft ook twee podia voor ‘huiskamerconcerten’. Om te try outen of programma's te presenteren die binnen het huis zijn ontstaan. Daarmee kunnen de Batavieren hun werk aan publiek laten zien en horen, en kunnen ze een band met publiek opbouwen – mensen die nieuwsgierig zijn naar nieuwe experimentele dingen in allerlei verschillende stijlen en vormen. De Batavieren spelen de ene keer accordeon en de andere keer saxofoon. Componeren en zingen doen ze ook bijna allemaal. Van klassiek tot pop en van jazz tot wereldmuziek.’ Hiermee is het Batavierhuis een waardevolle toevoeging in de stad voor makers en publiek.

Het Batavierhuis opent 6 oktober 2019 officieel met een speciaal programma.
www.batavierhuis.nl

Batavieren op weg naar het podium

Kika Sprangers (24)

‘Ik ben saxofonist en heb mijn eigen kwintet en Large Ensemble. Het Batavierhuis is een warm bad. Het is een prachtig gebouw met enorm goede faciliteiten. Met het Composers Collective van Louk Boudesteijn ben ik op zolder bezig met componeren en schrijven. We delen projecten en geven elkaar feedback. In de wandelgangen kom je ook kunstenaars tegen uit andere disciplines; dat inspireert. Op de twee podia kun je kleine concertseries organiseren en try outen zonder dat er direct een programmeur tussen zit. Voor publiek is dat leuk; om iets te horen wat niet helemaal af is. Je bent deelgenoot van het maakproces.’

Arlon Luijten (41)

‘Ik regisseer muziektheater en opera en onderzoek gamification en co-creatie als dramaturgisch middel. Die game-elementen hebben een ander design-proces dan theater. Tussentijds maken we prototypes die getest moeten worden met verschillende doelgroepen. Dat vergt een andere denk- en werkwijze. Ook onze productie en organisatie verloopt in andere cycli dan gangbaar is bij fondsen, theaters en productiehuisen. In het Batavierhuis kan ik organischer werken. Ik kan experimenteren met de aanwezige muzikanten en tussendoor kan ik performances geven. Deze plek laat me uit mijn organische bubbel stappen.’

Alice Saey (29)

‘Ik ben een animation filmmaker, met de focus op muziek. Ik maak muziekvideo's voor de Rotterdamse zanger Mark Lotterman en bands als Shaking Godspeed en Joe goes hunting. Leadzanger Jimmy maakt ook gebruik van dit pand. Als maker van animaties ben je meestal vrij geïsoleerd aan het werk; hier zoek je elkaar automatisch op. Soms heb ik contact met een componist, soms ben ik alleen op zoek naar een sound, zoals van een bepaald blaasinstrument. Er is ook een podium waar ik installaties kan laten zien en ik geef workshops met muzikanten; je voelt de energie.’

Mark Schilders (29)

‘Ik ben drummer en artistiek leider bij de band Fabrik. Het Batavierhuis is voor mij een ideale plek om mijn eigen werk verder te ontwikkelen. In de studio kan ik experimenteren met dingen waar ik minder snel in zou duiken; ik kan mijn fantasie de vrije loop laten. De twee podia zijn fijn omdat ik bovenal een uitvoerend musicus ben. Ik improviseer veel; ik spring op een podium en dan gebeurt er wat. Daar wil ik deze faciliteiten vooral voor gebruiken. Niet voor grote producties, maar als kiemen voor het grotere werk. Ik hoop dat er met de andere Batavieren samenwerkingen ontstaan. Daar leent het Batavierhuis zich perfect voor.’

Foto's: Bob Bruyn

Eredivisie van de dance

Van streetlights naar spotlights, battle scene wordt professioneel

Rotterdam brengt weliswaar topdancers voort maar de urban dance-scene verzamelt zich qua events vaak in andere steden en landen. Het nieuwe dansplatform Dutch Dance League wil hierin verandering brengen. Van 26 oktober tot en met 3 november wordt in Villa Thalia de eerste professionele league of dance gehouden. De battles zijn voor iedereen toegankelijk, zowel voor deelnemers als publiek.

Dutch Dance League-oprichters Leal van Herwaarden en Anthony Benjamin hanteren bij het voor Nederland unieke evenement het systeem van de eredivisie voetbal. In kwalificatierondes worden dansers geselecteerd en worden er teams samengesteld voor een danscompetitie. De underground dance (battle) scene moet professioneler worden, vinden de oprichters. Dansers moeten zich kunnen focussen op hun passie en beroep, topprestaties kunnen leveren en bekender worden bij een breder publiek. Dutch Dance League wil de urban dance cultuur naar een next level brengen: ‘Samen staan we op voor de dance community en dansliefhebbers. Voor elkaar, met elkaar én tegen elkaar. Samen brengen we de movement van de streetlights naar de spotlights.’ Funk, hiphop, bass, Afro en Dancehall zetten de toon tijdens de eerste league voor urban dance.

26 oktober t/m 3 november 2019
Villa Thalia, Kruiskade 31,
Rotterdam
www.dutchdanceleague.com

Neil Wallace en Léon van Geest in de Onderzeebootloods. Foto: Sanne Donders

60 dansers, 50 violisten, 1-Bit elektronica

Zee van klanken in Onderzeebootloods

Waar vroeger onderzeeërs van de helling liepen, beleven musici, dansers en publiek op 17 en 18 oktober de voorstelling van hun leven. Het is het eerste idee van BIG IDEA: Drift Multiply. Een voorstelling met in totaal 110 jonge musici en dansers.

In de ruim 4 duizend vierkante meter grote Onderzeebootloods klappt Neil Wallace demonstratief in zijn handen. Dezelfde 'zeven tot acht seconden'-nagalm hoorde hij vorig jaar in St. John the Divine. In de New Yorkse kathedraal werd eenmalig Drift Multiply gespeeld van de Amerikaanse componist Tristan Perich, een stuk voor vijftig violisten en vijftig 1-Bit elektronica met mini-speakers.

Wallace bepaalde toen nog de programmering van de op één na grootste concertzaal van Nederland, de Rotterdamse Doelen. Nu is hij een van de drijvende krachten achter BIG IDEA. Met cultureel ondernemer Léon van Geest wil hij, als stimulans voor het culturele 'jonge makers-klimaat', grootschalige en spraakmakende podiumkunstopproducties naar Rotterdam halen. Bij voorkeur op spectaculaire locaties, zoals de voormalige RDM-loods op Heijplaat met vrij uitzicht op het scheepvaartverkeer. Voor BIG IDEA #01 zijn de executive producers een on-Nederlands grote productie aan het voorloken. Aan deze editie van Drift Multiply doen niet alleen

50 violisten mee van DoelenEnsemble Jong, studenten van Codarts en het Koninklijk Conservatorium Den Haag, maar ook 60 jonge dansers, afkomstig van Codarts. De voltallige dansopleiding wordt zes weken begeleid door een legende in hun vakgebied. Lucinda Childs (79) maakt speciaal voor de voorstellingen op 17 en 18 oktober haar eigen choreografie.

Rollercoaster

De bedenkers van BIG IDEA zijn vereerd dat, behalve Perich en zijn vaste dirigent Doug Perkins, ook de Amerikaanse koningin van *minimal dance* naar Rotterdam komt. Wallace, terwijl achter hem een gigantisch dok langsvaart: 'Childs heeft gewerkt met grootheden als Philip Glass, Frank Gehry, Robert Wilson en Steve Reich. Ze is ook een enorme fan van Tristan Perich. Toen zij vorig jaar werd gevraagd kwam er direct een reactie; ze was vereerd om een choreografie bij zijn muziek te mogen maken. Omgekeerd zei Perich: The Lucinda Childs?! Hij kon het niet geloven.' Hoe 'groot' de geluidskunstenaar en

choreografe ook zijn, de jonge dansers en musici hadden geen idee wat hen te wachten stond. Wallace: 'Vooral voor de violisten wordt het een rollercoaster...' Van Geest: 'Ik denk dat 99 procent nog nooit van Perich had gehoord, met uitzondering van de moderne muziek-mensen. Voor hen is hij een cultnaam.' Wallace: 'Toen de studenten voor het eerst de noten op de lessenaars zagen, zullen ze gedacht hebben: wat is dit?!' Voor Drift Multiply heeft Perich voor vijftig violisten vijftig verschillende partijen geschreven. Je hoort zelden een unisono lage A of B-cis, maar een rijk, vijftigstemmig stuk. Het geluid is overweldigend. Elk instrument wordt versterkt door 1-Bit elektronica en kleine speakers die een soort mini-computer zijn. Het is een idioom van snel bewegende patronen waarbij iPads een digitaal tijdsignaal geven zodat de spelers weten waar zij zijn.'

Dromerig

Gecoacht door drie New Yorkse 'aanvoorders' en zeven Nederlandse musici zijn de violisten klaargestoomd.

Tristan Perich (boven) en Lucinda Childs

De Codarts-dansers oefenen met muziek op tape, verdeeld over drie groepen. Tot het laatste moment blijft het spannend: in de repetitieruimtes is de nagalm volgens Wallace 0,00 seconden en pas de dag voor de voorstellingen spelen musici en dansers met elkaar in de Onderzeebootloods. Van Geest: 'En daar gaat het om. Het wordt voor iedereen een ervaring om nooit te vergeten.' Wallace: 'De muziek beweegt heel snel maar tegelijkertijd krijg je een gevoel van verstillig. Voor wie niet van *minimal music* houdt zeg ik: het is toegankelijke muziek, zachttaardig en dromerig.

Meer over BIG IDEA op www.kunstbode.nl

Drift Multiply
17 en 18 oktober 2019, Onderzeebootloods, RDM-straat 1, Rotterdam
Concertante uitvoeringen
21 oktober, De Doelen Rotterdam
22 oktober, Muziekgebouw Eindhoven
www.bigidea.nl

Het is iedere dag monumentendag

De moderne havenstad koestert ook zijn verleden

Directeur Stadsherstel Historisch Rotterdam Niels van der Vlist. Foto: Erik Ecken

Restauratie Het Heerenhuys in Het Park, Rotterdam

Heinekenbrouwerij, Rotterdam

Rotterdam lijkt alleen oog te hebben voor hyper-moderne hoogbouw, maar schijn bedriegt. Voor Niels van der Vlist, directeur Stadsherstel Historisch Rotterdam, is het iedere dag Monumentendag.

Je moet een beetje zoeken, maar ze zijn er ook in de Maasstad: prachtige monumentale herenhuizen, patriciërs-woningen en stadsvilla's. Stadsherstel Historisch Rotterdam heeft de afgelopen decennia 21 historische gebouwen gereed waarvan 15 rijksmonumenten. Sinds 1980 probeert de organisatie erfgoed aan te kopen dat tussen wal en schip dreigt te vallen; omdat er geen overheid of particulier initiatief is dat leegstand en verval voorkomt. 'Bij de Wederopbouw moest alles nieuw worden,' zegt Niels van der Vlist. 'Wat er nog was, was 'ouwe meuk'. Pas de laatste jaren begin dat te veranderen en worden bijvoorbeeld historische plafonds met een kleuren-palet weer mooi gevonden.' Zelf houdt hij kantoor in het art deco-rijke Huize Brenningmeijer; van C&A ja. In het voormalige koopmanshuis zegt hij: 'De mentaliteit in de jaren 80 en 90 was: we maken de boel lekker fris. Een systeemplafond was een nieuw product: mooi, strak met een goeie verlichting. Er heerste een andere tijdgeest.'

Restauratiewerk

Beetje bij beetje – Stadsherstel probeert met subsidies en giften elk jaar een à twee monumenten aan te kopen – komt Rotterdam erfgoed in de steigers te staan. Dat gaat niet altijd van een leien dakje. Er zijn weliswaar restauratie-architecten, maar Rotterdam kent nauwelijks restauratie-aannemers; mensen die gespecialiseerd zijn in glas in lood of stucplafonds. 'We willen voorkomen dat dit vakmanschap

uitsterft. Daarom gaan we elk jaar met Open Monumentendag naar scholen in de buurt van monumenten. Met acteurs van Studio de Bakkerij proberen we die tot leven te wekken. We laten ook restauratiewerk zien in de hoop dat er bij leerlingen een zaadje wordt geplant. Want dit is toch veel leuker dan standaard bouwen?'

Impuls

Juist het contrast – nieuwbouw en mooie, oude panden – maken een stad levend, vindt Van der Vlist. Hij noemt een paar projecten van Stadsherstel: de bouw van erfgoed logies-studio's in de voormalige molenaarswoning aan de Kralingse Plas en de restauratie en verbouwing van buitenplaats Het Heerenhuys in Het Park en suitehotel Pincoffs. Dit rijksmonument uit 1879 verkeerde in een dramatisch slechte staat, maar is nu een van de populairste hotels in de stad en een 'impuls voor de omgeving'. 'Al jeuken mijn vingers om het naburige Poortgebouw, dat weliswaar wordt bewoond, maar in verval is geraakt, in oude luister te herstellen.' Stadsherstel Historisch Rotterdam kijkt 'vanuit het monument'. De nieuwe bestemming van een gebouw wordt bepaald door publiekstoegankelijke functies. 'We kiezen liever niet voor woonfuncties,' zegt Van der Vlist. 'In bedrijfsverzamelgebouwen, horeca of hotels komen meer mensen zodat een opgeknapt gebouw meer aandacht krijgt. Daarom zijn onze monumenten vaak Plekken van Plezier, het thema dit jaar van Open Monumentendag.'

Toekomst

Stadsherstel werkt hard aan deze nieuwe 'Plekken voor Plezier' in monumenten. Zo wordt het Zakken-dragershuisje uit 1653 in Historisch Delfshaven gerestaureerd en verbouwd voor theatergezelschap Drijfzand. In voormalig pakhuis en museum De Dubbelde Palmboom uit 1825 komt het Dutch Pinball Museum. Dit flipperkast-eldorado is nu op Katendrecht gevestigd en verhuist volgend jaar tijdelijk naar Delfshaven. In het pakhuis komt ook horeca en de haalbaarheid van een Young Urban Art Museum wordt onderzocht in samenwerking met het creatieve collectief Venour. Dit laagdrempelige museum zou met name plek moeten bieden aan talentvolle graffiti kunstenaars. De huidige 'street art route' – met Instagrammable muurschilderingen vanaf de West-Kruiskade tot het Tiendplein – kan hiervoor worden verlengd. Een ander plan is om in het Heineken-gebouw, nu een bedrijfsverzamel-gebouw, een klein Heineken Rotterdam museum te maken met een horeca-gelegenheid. Er zullen ook tours door het gebouw worden gehouden waarbij de geschiedenis van Heineken en Rotterdam tot leven wordt gewekt. Het biermerk was een belangrijke werkgever voor Crooswijk en de stad Rotterdam. Een groot deel van de Heineken collectie, van historische foto's tot bijzondere bierviltjes en kunst, is Rotterdams erfgoed.

Stem op de Rotterdamse molens!

Veel Rotterdamse kinderen hebben nog nooit een molen bezocht. Terwijl Rotterdam veel industriemolens heeft gehad waar er nog maar een paar van over zijn. Deze vertellen een bijzonder historisch verhaal over de stad. De bekendste zijn de molens aan de Kralingse Plas waar vrijwillige molenaars nog altijd op traditionele wijze specerijen malen en rondleidingen geven. Het ontbreekt echter aan een ontvangstruimte met een sanitaire voorziening voor schoolklassen. Ook kampt een deel van de molen met funderingsproblemen. Stadsherstel Historisch Rotterdam en Stichting Molens aan de Kralingse Plas willen dit aanpakken en zijn hiermee genomineerd voor de BankGiro Loterij Molenprijs 2019!

Stemmen kan op: www.molenprijs.nl/rotterdam

Op welke plek heb jij het meest plezier?

Plekken van Plezier is dit jaar het thema van de Open Monumentendag. Ook historisch erfgoed biedt amusement, in theater, dierentuin, museum, park of café. Vier Rotterdamers vertellen over hun favoriete monument.

Huis Sonneveld

Modeontwerpster Joline Jolink: 'Dit pand staat pal naast het Museumpark en heeft voor mij een bijzondere betekenis. In de tuin van dit icon van het Nieuwe Bouwen deed ik een fotoshoot voor mijn eigen collectie. Het was tropisch warm op die dag en de tuin, met zijn grote planten en het spierwitte pand, oogde daardoor exotisch. We waanden ons in Miami aan de Maas! Het leverde prachtige beelden op waar ik nog steeds met plezier naar kijk.'

Huis Sonneveld is in 1933 opgeleverd. Ontworpen door Bureau Brinkman & Van der Vlugt voor een van de directieleden van de functionalistische Van Nelle fabriek, tegenwoordig Unesco World Heritage. 'Huis Sonneveld vind ik prachtig. Het oogt nog steeds modern, terwijl het er al sinds 1933 staat! Hetzelfde geldt voor het interieur, met buisframe meubelen van Gispen en een uitgesproken kleurenpalet. De stijl van zowel de architectuur als het interieur van Huis Sonneveld oogt fris en tijdloos. Mede daardoor past het pand goed bij mij en bij mijn mode.'

Portretfoto's: Erik Fecken

Diergaarde Blijdorp

Vonk Jansen: 'De dierentuin is mijn favoriete plek in de stad. Dat komt omdat ik dieren erg leuk vind. Dat vond ik al toen ik een baby was; daarom kom ik er al zo lang. De leeuwen vind ik het allerleukst, daarna de zebra's en daarna de apen. Ik vind het een hele mooie dierentuin. Iets anders dat ik er erg leuk vind, is de poffertjeskraam. Ik houd van poffertjes. Het liefst eet ik die áltijd als ik in de dierentuin ben. Mijn vader en moeder en mijn opa en oma hebben een Blijdorp-abonnement, dus we kunnen er vaak heen. Dan speel ik tikkertje in de speeltuin met mijn zus Juni. Ook al mijn kinderfeestjes vier ik in Blijdorp. We krijgen dan steeds een andere rondleiding en leren heel veel over verschillende dieren. Hoeveel verjaardagen ik er al heb gevierd? Zeven, want ik ben zeven! Mijn volgende feestje vier ik ook weer hier. Eerst ga ik met mijn vriendjes en vriendinnetjes langs de dieren. Daarna gaan we eten en cadeautjes uitpakken. Aan het eind krijgt iedereen een zakje met spulletjes en zeggen we dag tegen de dieren.'

Het Park

Chantelle Rodgers: 'Ik heb in mijn vroege jeugd en pubertijd vaak in het ziekenhuis gelegen. Veertig keer ben ik opgenomen geweest, soms acht keer in zes maanden. Dat is best heftig als je studeert. Toch heb ik ook goede herinneringen aan Dijkzigt, zoals Erasmus MC eerst heette. Ik studeerde aan de Hogeschool Rotterdam, naast het ziekenhuis, en studiegenoten kwamen me vaak opzoeken. Op mijn kamer was het soms net een clubhuis! Het Park is een prachtige plek in de stad en ligt tegenover het ziekenhuis. Ik kan er nu lopen en denken hoeveel ik in die tijd ook heb gelachen. Als directeur van Music Matters streef ik naar inclusiviteit in muziekonderwijs voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Ik ben ook een enorme muzikliefhebber. Muziek kan je vrolijk maken, sterker laten voelen en een vlucht bieden. Vooral voor patiënten zijn kunst en cultuur een uitlaatklep; het is een manier om je gevoelens te uiten zonder er woorden aan te hoeven verbinden. Muziek heeft mij enorm geholpen in het dealen met mijn ziekte.'

Rotterdamsche Zeilvereniging

Han de Goederen: 'Al 75 jaar kom ik regelmatig bij de Rotterdamsche Zeilvereniging. Mijn vader liep hier al rond voor de oorlog en hielp de oude uitkijktoren bouwen. Tijdens de oorlog was het clubgebouw een officierssociëteit voor de Duitsers, leden van de vereniging waren er niet meer welkom. Na 5 mei 1945 mochten we er weer komen en ik stel me voor dat ik er toen voor het eerst kwam, in de kinderwagen'.

'Het clubgebouw vind ik prachtig. Het is een ontwerp van Van Tijen en was voor die tijd erg vernieuwend. Het gebogen dak was niet gangbaar en deskundigen zeiden dat het binnen een half jaar zou instorten. Ze hadden geen vertrouwen in de gelamineerde, gebogen spanten. Maar dat was in 1936, en het staat er nog steeds! De indeling van het gebouw was ook vernieuwend en geheel afgestemd op het zeilen, met beneden plek voor alle functionele zaken en boven alle ruimte voor de clubzaal. Hier drink je koffie en zie je de wedstrijden. Het is het mooiste uitzicht over de Plas.'

Open Monumentendag Rotterdam

In de Rotterdamse Arminiuskerk wordt vrijdagavond 13 september afgetrapt met Monumentnacht: René Spork van Stadsarchief Rotterdam geeft een presentatie over de voor- en naoorlogse jazzcafés. Creatief collectief Venour legt een link naar het huidige Rotterdamse uitgaansleven. Er is een kroegentocht en (maximaal) 50 personen kunnen na afloop in de Arminiuskerk overnachten.

Urban Guides houdt fiets-, wandel- of bustours langs Modernisme in Kralingen. Er zijn theater rondleidingen in het Van Maanenbad, optredens door jong talent van Music Matters in Het Koetshuis in Het Park en monumentale rondleidingen door Diergaarde Blijdorp.

Voor het volledige programma zie www.ondrotterdam.nl

Foto: artist impression van de geplande restauratie van het voorplein van de Arminiuskerk, Museumpark, Rotterdam

Het stadspark als de nieuwe place to be

Parken zijn het sieraad van de stad

Governors Island, New York. Foto: Timothy Schenck

Brooklyn Bridge Park, New York

Deze zomer opende het grootste burgerinitiatief van ons land, het Spoorpark in Tilburg. Waar burgers en bestuurders elkaar vinden wordt het resultaat beter. Of, zoals bij de opening werd gememoreerd omdat 'de gemeenteraad op zijn handen moest gaan zitten en de wethouder ook, het park er beter en mooier van is geworden.'

Blikvanger in Tilburg is een gigantische rits van kunstenaar Marieke Vromans 'die het groen opent naar de stad'. Verderop in het Spoorpark: een scoutinggebouw (ook voor buitenschoolse opvang), stadscamping, beachvolleybalstrand en een 36 meter hoge uitkijktoren. Er is zelfs een stromende beek met boomstammetjes, rotsen en filterende waterplanten. Het pas geopende 'Central Park van Tilburg' is anders dan andere Nederlandse parken. Op een voormalig, braakliggend rangeerterrain van de NS hebben Tilburgers hun 'droompark' aangelegd. Laat bewoners iets bedenken en uitvoeren dat past in de 'doe-democratie' dacht de gemeente in 2015 en trok hiervoor 8 miljoen euro uit. 70 vergaderingen en 81 ideeën later is er een 7,5 hectare groot park voor en door de stad.

De voordelen van dit grootste burgerinitiatief van Nederland: de aanleg is goedkoper door de duizenden vrijwilligerssuren, er is geen enkel bezwaarschrift binnengekomen en er is geen sprake geweest van bureaucratie

omdat er ter ondersteuning een ambtenaar bij het proces was betrokken. Wat kunnen andere Nederlandse parken hiervan leren? Hoe kan het dat Nederlandse toparchitecten als Piet Oudolf of Adriaan Geuze in New York dankzij privaat geld voorbeeldprojecten als de High Line en Governors Island ontwerpen en in eigen land niet? Waarom vindt het succesvolle beheermodel van de High Line, Central Park of Brooklyn Bridge Park met z'n talloze mogelijkheden voor ontspanning en inspanning; waar je een bootje kunt huren of in een antieke draaimolen kan bij ons nog geen navolging?

Publiek/Privaat

Het vormgeven en beheren van de openbare ruimte door publieke en private samenwerking begint gelukkig in Nederland schoorvoetend medestanders te krijgen. Het Tilburgse Spoorpark is hier een voorbeeld van evenals het 'ongepolijste' Frontenpark in Maastricht waar flora en fauna worden gemixt met cultureel erfgoed en evenementen. Ook in Het Park bij de Euromast in Rotterdam

lijkt het tij te keren. Sinds de opening van het hippe Parkcafé Parqiet in het voormalig Koetshuis komt de loop weer in het mooiste park van Rotterdam. Antoinette van Hattem organiseert hier in rijksmonument Het Heerenhuys iedere zondag kamerconcerten: 'Vooral bezocht door 40 plussers, omdat op zondagochtend jongeren nog in bed crashen, maar ik merk dat er onder jonge muzikanten een buzz is ontstaan; ze komen hier graag spelen. Het Park biedt een hartstikke mooie achtergrond en het publiek luistert heel aandachtig.' Na 17 jaar het kleinschalige parkfestival ZomerZondagen te hebben geprogrammeerd kan Van Hattem worden beschouwd als parkkenner. Het hoeft volgens haar niet ingewikkeld te zijn om een plek te maken voor iedereen: 'De essentie is dat mensen bij mooi weer weten: als ik nu ga, is er altijd iets te beleven. Ik droom van een klein mobiel podium voor akoestische optredens en waar je een ligstoel kunt lenen, tijdschriften of een boek van de parkbibliotheek. Met plek voor spelletjes; van jeu de boules tot sjoulen en tennis.'

Parkwacht

Een andere wens voor Het Park is de terugkeer van een zorgzame parkwacht: 'Het liefst een leuk, enthousiast persoon, een gastheer of gastvrouw, initiatiefrijk en op een leuke manier de ogen en oren van Het Park. Wanneer je bij zo iemand 'op bezoek' gaat laat je geen rommel achter en gedraag je je sociaal. In New York heb ik gezien dat er stoeltjes in de parken staan die je naar eigen wens kunt pakken en verplaatsen, net als in de tuinen van het Rijksmuseum.' Parken behoren tot de meest democratische, geliefde en gewaardeerde vormen van publieke ruimte. En overal geldt dat parken rust bieden, verkeerslawaai dempen, de stad koelen en ook nog eens overtollig regenwater opvangen. Iedereen houdt van parken en steden moeten vergroenen. Bestuurders zeggen dat en bewoners willen dat. Alle seinen dus op groen want het park is het sieraad van de stad.

Het Park, Rotterdam. Foto: City Guide Rotterdam

Spoorpark Tilburg. Foto: Roos Pierson

THIERRY MUGLER COUTURISSIME

M MONTREAL
MUSEUM OF
FINE ARTS

Initiatief en productie
Montreal Museum of Fine
Arts in samenwerking
met Clarins Group
en Maison Mugler.

13 OKTOBER OPEN!

13 OKTOBER 2019 T/M 8 MAART 2020

KUNSTHAL ROTTERDAM

www.kunsth.nl